REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Kala kaalumise nõuded/võimalused

Kaire Märtin, Sigmar Suu, Herki Tuus, Ott Aid

Kaalumise üldpõhimõtted

- Üldnõue - kogu kala tuleb kaaluda sadamas liigi kaupa (KM art 60.1). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:02009R1224-20260110&qid=1788865514271
- Erandid: osaline kala kaalumine sadamas; kala kaalumine peale transporti (KM art 60.3).
- Erandite kasutamine lubatud Euroopa Komisjoni loal, eeldab vastava kava heaks kiitmist Euroopa Komisjoni poolt.
- Kaalumise nõuded jõustuvad 11.01.2027.a, hiljemalt 10.01.2028.
- Kaalumise päevik, kaalumise lõpptulemus sisestatakse lossimisdeklaratsiooni.

Kalapüügiseaduse sätted

„§ 61[1]. Merest püütud lossitava kala kaalumine

(1) Merest püütud kala kaalutakse lossimisel nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 artiklite 60 ja 60a kohaselt.

(2) Merest püütud kala võib kaaluda kutselise kalapüügiloa omanik või loale kantud **kalur või kapten.**

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetamata isik võib merest püütud kala kaaluda pärast Keskkonnaametilt heakskiidu saamist. Kui Keskkonnaamet ei teavita teate esitajat kümne päeva jooksul teate saamisest arvates vajadusest täiendavalt kontrollida isiku vastavust nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 artiklites 60 ja 60a sätestatud nõuetele, siis võib isik kaaluda merest püütud kala.

(4) Merest püütud kala kaalumisel kasutatakse mõõteseaduse kohaselt **taadeldud või kalibreeritud** kaalu.

(5) Valdkonna eest vastutav minister võib määrusega kehtestada merest püütud kala kaalumise erisused, arvestades nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 artikli 60 lõikes 3 sätestatut.

(6) Kui Euroopa Liidu õigusaktist tuleneb nõue kaaluda merest püütud kala heakskiidetud kaalumiskohas, võib seda teha pärast Keskkonnaametilt heakskiidu saamist. Kui Keskkonnaamet ei teavita teate esitajat kümne päeva jooksul teate saamisest arvates vajadusest täiendavalt kontrollida kaalumiskoha vastavust nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 artiklites 60 ja 60a sätestatud nõuetele, siis võib seal kaaluda merest püütud kala.

(7) Kui Euroopa Liidu õigusaktist tuleneb vajadus täpsustada merest püütud kala kaalumise, kaalude ning kaalumisega seotud rajatiste ja süsteemide nõudeid ning merest püütud kala kaalumise ja liigilise koosseisu määramise metoodikat, kehtestab need valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

Menetlusprotsess

- 10. aug 2026 avaldati kaalumise määrus.
- 11. jaanuar 2027 peaksid uued kavad olema jõus ja rakendamine hiljemalt 10. jaan 2028 (uus säte art 9.2).
- Kavad võivad sisaldada kuni 10. jaanuarini 2028 kohaldatavaid üleminekumeetmeid, et tagada sujuv üleminek uutele kaalumiskordadele (ntks täiendavad investeeringud, süsteemid). Vajadust on vaja kavades põhjendada.
- Kavade esitamine hiljemalt 23. oktoober 2026. Seejärel läbirääkimised Euroopa Komisjoniga. Erandite heakskiitmine dets keskel, kui põhjendused on ammendavad.
- Kavade kehtivus 5. a. Kui nõudeid ei täideta, on Euroopa Komisjonil õigus kavad tagasi võtta.

Kaalumise rakendusmäärus

- **2026/1932** - KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS(EL) 2026/1932, 10. august 2026, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses kalandustoodete kaalumise, nende kontrolli ja inspekteerimise ning proovivõtukavade, kontrollikavade ja ühiste kontrolliprogrammide vastuvõtmisega;
- Kaalumisandmed tuleb dokumenteerida kaalumise dokumendis – püügireisi nr, kaalumise kellaaeg, asukoht, kala kaal liigiti, kaalu mudel, kastide arv, taara kaal, proovide info nii liigilise osakaalu määramiseks kui osalise kaalumise puhul sadamas, jää- ja vee maha arvestamine jmt.
- Kaalumissüsteemid peavad olema taadeldud või kalibreeritud pädeva asutuse poolt;

Jää ja vee maha arvestamine (kastmõrd)

- Värske pelaagilise inimtoiduks mineva kala puhul kuni 2% aastani 2030.a.
- Erand:

✓ Võimalik taotleda Euroopa Komisjonist muu % pelaagilisele või mitte pelaagilisele inimtoiduks mõeldud kalale ja 2% lubamist peale 2030. a kui esitatakse tõendid vajaduse kohta (sõltumatu ekspertiis);

✓ Nõuab Euroopa Komisjoni heakskiitu;

Kontroll ja järelvalve

- Keskkonnaametil peab olema juurdepääs kaalumisandmetele;
- Kontrollida tuleb minimaalselt 5% kõikide liikide saagist ja 3% lossimiste arvust lähtudes riskianalüüsist (kriteeriumid ette antud), ca 1200 lossimist/kaalumist tuleb kontrollida; Kui lävendeid ei täideta on Euroopa Komisjonil õigus tagasi võtta kaalumisele antud erandid.

Lisa I – kaalumissüsteemide miinimumnõuded

- Kaalud/kaalumissüsteemid peavad olema taadeldud või kalibreeritud pädeva asutuse poolt;
- Kaalud peavad olema asetatud tasasele ja kindlale maapinnale v.a rippkaalud;
- Seadistatud nulli peale iga kasti või konteineri kaalumisel või eelprogrammeeritud taara kaaluga.

Lisa II – proovivõtu kava sadamas kaalumisel (erand kogu kala liikide kaupa kaalumisest sadamas) - räimepüük

- Võimaldab kala osalist kaalumist sadamas;
- Näeb ette proovide võtmise suuruse ja metoodika;
- Kala liigilise koosseisu proove tuleb võtta lossimise käigus ja hoida kuni kaalumise lõpuni.
- Proovid tuleb märgistada, numbrid ja erinevate liikide kaal;
- Liigilise koosseisu proovide suurus kilu või räime püügil:

➢ **Läänemere avaosa ja Soome laht**: kuni 10 t - 5 proovi; 10-20 t – 7 proovi; proovi suurus 2,5 kg;
➢ **Liivi laht**: kuni 15 t – 5 proovi; proovi suurus 2,5 kg.

- Liigilise koosseisu proovide suurus muu pelaagilise kala püügil (ntks sorteerimata tindipüük):

➢ Kuni 10 t – 5 proovi; proovi suurus 10 kg.

Lisa II – proovivõtu kava sadamas kaalumisel (erand kogu kala liikide kaupa kaalumisest sadamas)

- Proovide alusel määratakse kogu lossitava kala saagi koosseis;
- Konteinerite osaline kaalumine – valim võetakse lossimise vältel (algus, keskpaik, lõpp);
- Konteinerite vaheline kõikumine pelaagiliste liikide puhul kuni **5%**. Valimi suurus: kuni 10 konteinerit – **4 tk**; 11-20 konteinerit – **5 tk**;
- Konteinerite vaheline kõikumine pelaagiliste liikide puhul kuni 7,5**%**. Valimi suurus: kuni 10 konteinerit – **6 tk**; 11-20 konteinerit – **8** tk;
- Kui kõikumine on suurem, tuleb kõik konteinerid kaaluda;
- Kaalumise protseduuride jälgimiseks tuleb:

➢ Kaalumine läbi viia ametniku jälgimise all või;
➢ Kasutada sõltumatuid kaalujaid või;
➢ Kasutada alternatiivseid kontrollimise meetmeid lähtuvalt riski juhtimisest või kaugseire meetodit (kaamerad).

Kaalumise kontroll Alternatiivsed tingimused

Kaalumine peab toimuma:

- ametnike juuresolekul;
- sõltumatute kolmandast isikust kaalujate poolt;
- alternatiivse kontrollimeetme alusel, mis põhineb riskijuhtimisel ja tagavad kaalumise nõuete täitmise, näiteks kasutatakse CCTV-kaameratega elektroonilisi kaugseiresüsteeme või nendega samaväärset tehnoloogiat.

- Alternatiivne meede peab **tagama samal tasemel kaalumise või saagi registreerimise täpsuse.**
- Rannapüügis taotleb ReM alternatiivi (riski põhine kontroll, sadamast väljumise teade, eelteade), vajab KOM heakskiitu.

Lisa V – kaalumine peale transporti (erand kogu kala liikide kaupa kaalumisest sadamas)

- Võimaldab kala kaalumist peale transporti heakskiidetud ja registreeritud kaalumise kohtades;
- Kaalumata kala peab olema transpordi vahendis identifitseeritav;
- Kui kala viiakse erinevatesse sihtkohtadesse, tuleb vormistada eraldi veodokumendid;
- **Plommimine nõutud kui esineb kõrge rikkumise risk** (riski kriteeriumid art 8.3);

Lisa V – kaalumine peale transporti (erand kogu kala liikide kaupa kaalumisest sadamas)

- Kala tuleb kaaluda peale transporti täies mahus (upon arrival);
- Erandina on lubatud kasutada lisas II toodud proovide võtmise metoodikat saagi osakaalu määramiseks ja konteinerite valimi metoodikat (kastmõrd);
- Kaalumise protseduuride jälgimiseks tuleb:

➢ Kaalumine läbi viia ametniku jälgimise all;
➢ Kasutada sõltumatuid kaalujaid või;
➢ Kasutada alternatiivseid kontrollimise meetmeid lähtuvalt riskijuhtimisest, näiteks kaugseire meetodit (kaamerad) või samaväärset tehnoloogiat.

- ReM plaanis taotleda alternatiivi kaalumise kontrollimiseks (riskipõhine kontroll, sadamast väljumise teade, eelteade).

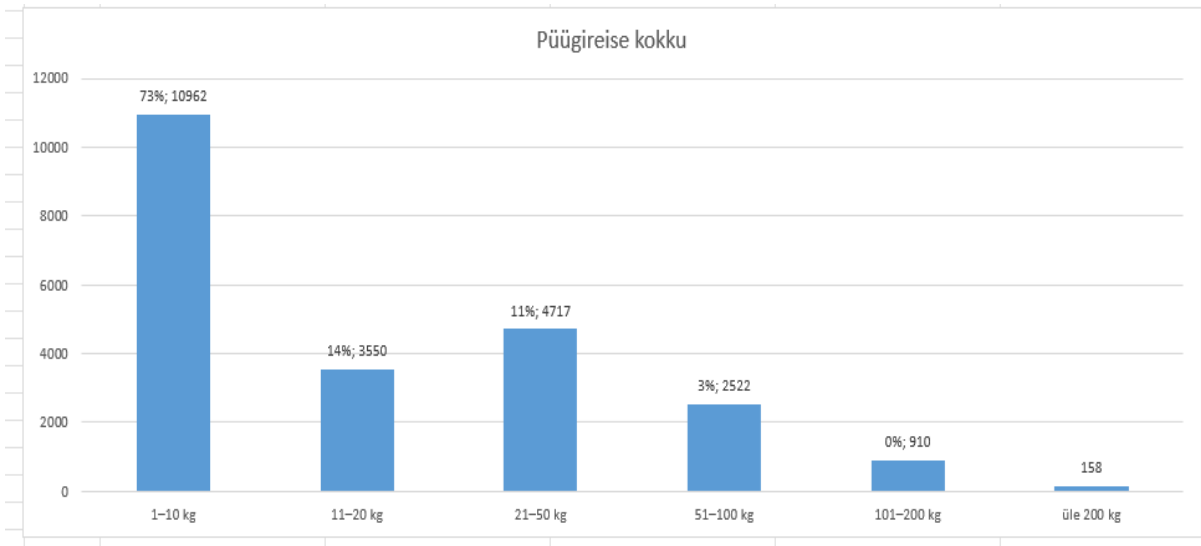
Kaalukodade miinimumnõuded:

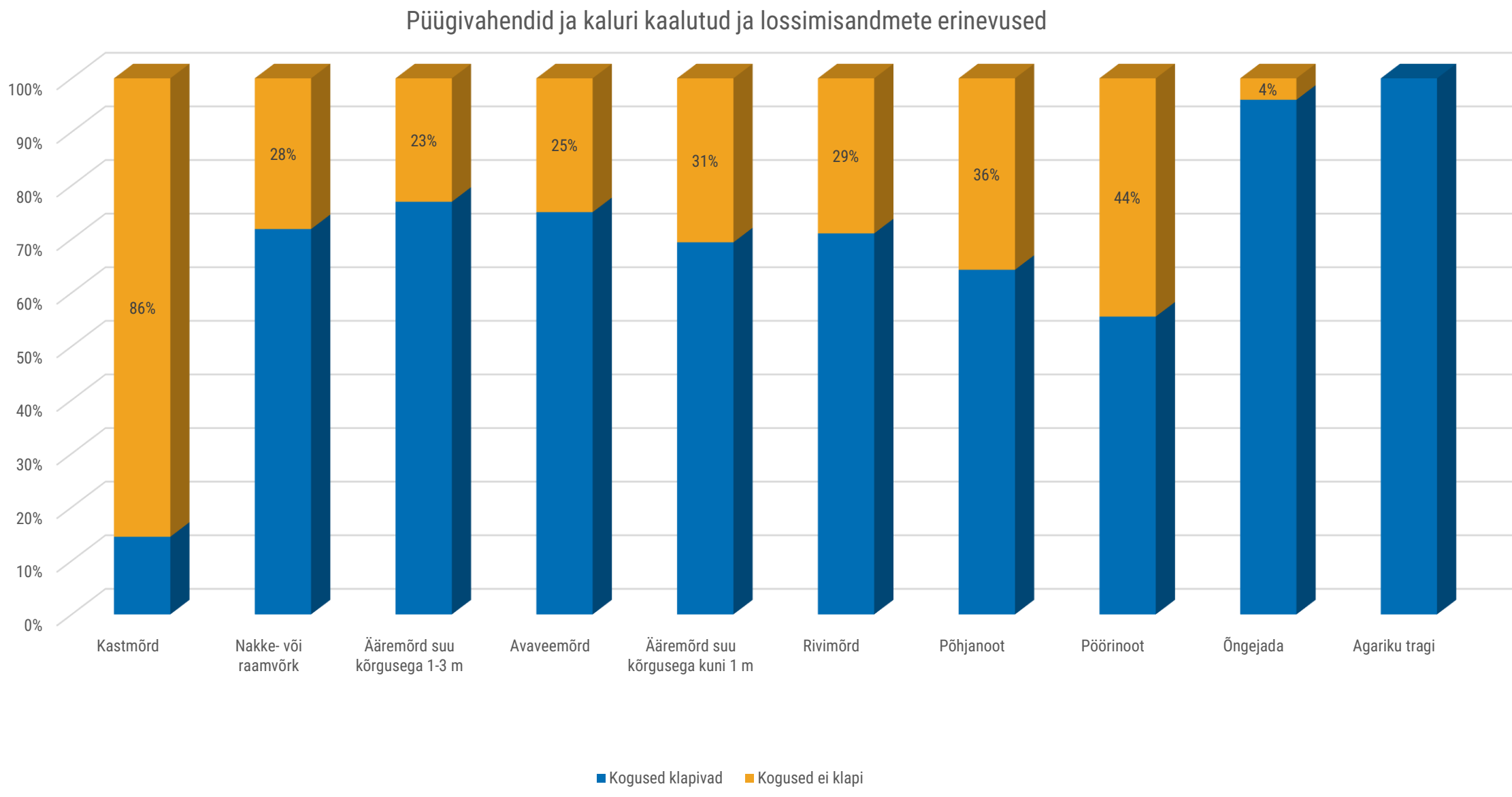
- Kaalumise kohad tuleb registreerida ja heaks kiita KeA poolt, ühekordne taotlus 5. a jooksul;
- Erinevate laevade saak tuleb hoida lahus enne kaalumist;
- Füüsiliselt tuleb kaalumise koht inspekteerida 12 kuu jooksul peale heaks kiitmist kui esineb kõrge rikkumise risk (art 8.3);
- Heakskiit antakse 5. a. KeA on õigus heakskiit tagasi võtta, samuti Euroopa Komisjonil.

Tabelid koos

Püügivahend	Püügireiside arv	Kaluri püük (kg)	LAN (kg)	ABS vahe
Agariku tragi	9	1750	1750	0
Avaveemõrd	4651	922375,9	922782,3	22182,4
Kastmõrd	1236	8106029,9	7973551,7	482314
Nakke- või raamvõrk	22819	602530,8	604588,7	26834,1
Põhjanoot	14	7581	7016	635
Pöörinoot	9	5436	5046	410
Rivimõrd	1179	45733,5	45317,2	2366,3
Õngejada	100	4971,8	4971,6	1,2
Ääremõrd suu kõrgusega 1-3 m	7503	1233524,3	1236921,9	24804
Ääremõrd suu kõrgusega kuni 1 m	3573	347217,1	346819,2	10651,5
Kokku	**41093**	**11148764,6**	**11277150,3**	**-128385,7**

Kaaluklass	Püügireise kokku	% püügist
1–10 kg	10962	48%
11–20 kg	3550	16%
21–50 kg	4717	21%
51–100 kg	2522	11%
101–200 kg	910	4%
üle 200 kg	158	1%
Kokku	22819	

Püügivahendid ja kaluri kaalutud ja lossimisandmete erinevused
100%
90%
80%
70%
60%
50%
40%
30%
20%
10%
0%
86%
28%
23%
25%
31%
29%
36%
44%
4%
Kastmõrd
Nakke- või raamvõrk
Ääremõrd suu kõrgusega 1-3 m
Avaveemõrd
Ääremõrd suu kõrgusega kuni 1 m
Rivimõrd
Põhjanoot
Pöörinoot
Õngejada
Agariku tragi
Kogused klapivad
Kogused ei klapi

Kaalumise erisuste/alternatiivide taotlemine rannapüügis Euroopa Komisjonilt vastavalt määrusele 2026/1932

- **Räimepüük kastmõrraga** – taotleda nii sadamas kaalumise (lisa II nõuded) kui peale transporti kaalumise erandeid. Kaalumise kontrollimist kavandatakse tavapärase riskipõhise kontrolli ja merelt saadetava eelteate alusel, lisaks sadamast väljumise teade. Kui kaalumine toimub tehases, mis on sama kuhu traalpüügikala liigub, siis seal rakenduks kaugseire. Vajab Euroopa Komisjoni heakskiitu;
- **Nakkevõrgud** – taotletakse peale transporti kaalumise erandit kui kala on nakkevõrgus. Kaalumise kontrollimist kavandatakse tavapärase riskipõhise kontrolli ja sadamast väljumise teate alusel. Plaan B – viiakse sisse merelt saadetav eelteade ja ka lävend kala kogusele, mida on lubatud peale ransporti kaaluda juhuks kui Euroopa Komisjon algset ettepanekut ei pea võimalikuks ja nõuab kaugseire sisse viimist.
- **Mõrrapüük** – taotletakse peale transporti kaalumise erandit kui kala viiakse tehasesse (meritint, ümarmudil). Kaalumise kontrollimist kavandatakse tavapärase riskipõhise kontrolli ja sadamast väljumise teate alusel. Plaan B – viiakse sisse merelt saadetav eelteade. Tehases oleks võimalik alternatiiv ka kaugseire.
- Ülejäänud juhtudel peaks olema võimalik ja tuleks kala kaaluda sadamas liigi kaupa, siis ei kohaldu täiendavad nõuded kontrollimiseks.

Muud

- Kaalumispäevik - kohustus elektrooniliselt omada alates 2030 kui kasutatakse erandeid ehk kastmõrd ja peale transporti kaalumine. Kui kala kaalutakse peale lossimist maaletulekukohas liigi kaupa, siis pole kaalumispäeviku vorm ja esitamise viis reguleeritud.
- ReM töötab 2027. a jooksul välja kaalumispäeviku vormi PERK süsteemis.

Lubatud kõikumine ehk MOT merel rannapüügis – hinnanguline kogus versus lossimise raport

Alates 10.01.2028:

- 20% kuni 100 kg koguste puhul liigi kohta (artikkel 14.3);
- 10% üle 100 kg koguste puhul liigi kohta (artikkel 14.3);
- Erandina sorteerimata kilu ja räime püügil vastavalt nõukogu määruse (EÜ) 1224/2009 artikli 14 lõikes 4 sätestatule:

  - üle 2% kõigi lossitud liikide kogusest – 10% püügipäevikusse kantud kogusest liigiliselt (samast liigist);
  - alla 2% kõigi lossitud liikide kogusest – iga liigi puhul 200 kg või 20% püügipäevikusse kantud kogusest liigiliselt (samast liigist);

  Juhul, kui lossitakse **loetellu kantud sadamates** ning kohaldatakse lossimise lisatingimusi, siis (kaugseire nõue):

  - üle 2% kõigi lossitud liikide kogusest – 10% püügipäevikusse kantud kõikide liikide üldkogusest;

  - alla 2% kõigi lossitud liikide kogusest – iga liigi puhul 200 kg või 0,5% püügipäevikusse kantud kõikide liikide üldkogusest;

Kalapüügiseaduse muudatuste vastu võtmine

- kalalaevad varustatakse järk- järgult asukoha jälgimisseadmetega;
- kala päritolu tõendamise reegleid muudetakse (10 kg merel oma tarbeks ostu puhul, 30 kg sisevetel);
- kala päritolu muutub digitaalselt jälgitavaks kogu tarneahela ulatuses (kala edasimüük);
- kalapüügiandmete esitamine muutub täpsemaks, alates 2028.a rannapüügis – kaitsealuste liikide kohta tuleb esitada täiendav info tagasilaskmise kohta (seisund: elus, surnud, vigastatud), tuleb juhis;
-

Tõsised rikkumised ja karistusnormid

- muudetakse tõsiste rikkumiste loetelu (EL ja muu), rannapüügis: loata püük, s.h kalalaevatunnistuseta, uurimisega seotud tõendite rikkumine ja kõrvaldamine, ametniku töö takistamine, dokumentide võltsimine, püügiandmete esitamata jätmine (seotud krit), lubatud kõikumise/MOT eksimus (seotud krit), jälgitavuse nõuete mitte täitmine (seotud krit);
- sätestatakse EL tõsiste rikkumiste punktisüsteem kaptenitele ja kaluritele (artikkel 92);
- sätestatakse eraldi karistusnorm EL tõsise rikkumise toimepanemise eest (artikkel 91a – karistus seotakse kala väärtusega, 500€ lävend);
- edaspidi on karistatav katsestaadiumisse jääv kala müük, kui üritatakse näiteks müüa harrastuskalapüügil saadud kala või keelatud kalaliiki või alamõõdulist kala, samuti on karistatav katsestaadiumisse jääv elektripüügivahendi müük.

Kalalaeva asukoha jälgimine

- 9-12 m pikkusega ja kõik aktiivpüüniseid kasutavad kalalaevad peavad olema jälgitavad alates **2028. a**;
- alla 9 m pikkusega passiivpüüniseid kasutavad kalalaevad peavad olema jälgitavad alates 2030. a;
- ReM teostab analüüsi milline kalalaevade jälgimise lahendus on kõige optimaalseim (2027. a I p.a).

Täname tähelepanu eest!

